



Śrī Gaura-gaṇoddeśa-dīpikā

śrī-paramānanda-sena-kavi-karṇapūrasya kṛtir iyam |

śrī-vṛndāvana-bhuvi purā saccidānanda-sāndro
gaurāṅgībhiḥ sadṛśa-rucibhiḥ śyāma-dhāmā nanarta |
tāsām śasvad-dṛḍhatara-parīrambha sambhedataḥ kim
gaurāṅgaḥ san jayati sa navadvīpam ālambhamānaḥ ||1||

namasyāmo'syaiva priya-parijanān vatsala-hṛdaḥ
prabhor advaitādīn api jagad-agmaugha-kṣaya-kṛtaḥ |
samāna-premānaḥ sama-guṇa-gaṇās tulya-karunāḥ
svarūpādyā ye'mī sarasa-madhurās tān api numaḥ ||2||

guruṁ naḥ śrīnāthābhidham avani-devānvaya-vidhum
numo bhūṣā-ratnaṁ bhuva iva vibhor asya dayitam |
yadā syād unmīlan-nirava-kara-vṛndāvana-rahāḥ
kathāsvādaṁ labdhvā jagati na janaḥ ko'pi ramate ||3||

pitaraṁ śrī-śivānandaṁ sena-vaṁśa-pradīpakam |
vande'haṁ parayā bhaktyā pārṣadāgryaṁ mahāprabhoḥ ||4||

ye vikhyātāḥ parivarāḥ śrī-caitanya-mahāprabhoḥ |
nityānandādvaitayoś ca teṣām api mahīyasām ||
gopālānām ca pūrvāṇi nāmāni yāni kānicit |
sva-sva-granthe svarūpādyair darśitāny ādi-sūribhiḥ ||

vilokyānyāni sādḥūnām mathuraudra-nivāsinām |
gauḍīyānām api mukhān niśamya sva-manīṣayā ||
vivicyāmrēḍitaḥ kaiścit kaiścit tāni likhāmy aham |
nāmnā śrī-paramānanda-dāsaḥ sevita-śāśanaḥ ||5||

yadvat purā kṛṣṇa-candraḥ pañca-tattvātmako'pi san |
yātaḥ prakāṭatām tadvad gauraḥ prakāṭatām iyat ||6||

svābhinnena yataḥ tattvam pañca-tattvam ihocyate |
anyathā tad-asambandhāt tat tattvam syāc catuṣṭayam ||7||

tad-bhinnaṁ yat tad evātra tad abhinnaṁ vibhāvayatām |
yataḥ svayecchayā śaktyā kṛṣṇas tādr̥ṣatām gataḥ ||8||

ataḥ svarūpa-caraṇair uktaṁ tattva-nirūpaṇe |
upādhi-bhedāt pañcatvaṁ tattvasyeha pradarśyate ||9||

pañcatattvātmakam kṛṣṇam bhakta-rūpa-svarūpakam |
bhaktāvatāram bhaktyākhyam namāmi bhakti-śaktikam ||10||

asyārtho vivṛtas tair yaḥ sa saṅkṣipyā vilikhyate |
bhakta-rūpo gauracandro yato'sau nanda-nandanaḥ ||
bhakta-svarūpo nityānando vraje yaḥ śrī-halāyudhaḥ |
bhaktāvatāra ācāryo'dvaito yaḥ śrī-sadāśivaḥ ||
bhaktākhyāḥ śrīnivāsādyā yatas te bhakta-rūpinah |
bhakta-śaktir dvijāgranyaḥ śrī-gadādhara-paṇḍitaḥ ||11||

śrī-viśvambharādvaita-nityānandādhūtākāḥ |
atra trayāḥ samunneyā vighrahāḥ prabhavās ca te ||
eko mahāprabhur jñeyah śrī-caitanya-dayāmbudhiḥ |
prabhū dvau śrī-yutau nityānandādvaita-mahāśayau ||
gosvāmino vighrahās ca te dvijās ca gadādharaḥ |
pañcatattvātmaka ete śrīnivāsaś ca paṇḍitaḥ ||12||

yad uktaṁ tatra gosvāmi-śrī-svarūpa-padāmbujaiḥ
trayo'tra vighrahā jñeyāḥ prabhavaś cātra te trayāḥ |
eko mahāprabhur jñeyo dvau prabhū sammatau sataṁ ||13||

eṣāṁ pārṣada-vargā ye mahantaḥ parikīrtitaḥ |
nityānandagaṇāḥ sarve gopālā gopa-veśinaḥ ||
eṣāṁ sambandha-samparkād upa-gopāla-sattamāḥ ||14||

tatra śrīman-navadvīpe viśvambhara-samīpataḥ |
vilasanti sma te jñeyā vaiṣṇavā hi mahattamāḥ ||15||

nīlācale ye ye khyātās te hi jñeyā mahattarāḥ |
dakṣiṇādi-diśāṃ yāne yair yaiḥ saṅgo mahāprabhoh |
te te mahanto mantavyāḥ pare jñeyāḥ svayogyataḥ ||16||

ataḥ svarūpa-caraṇair uktaṃ gaura-nirūpaṇe |
pañca-tattvasya samparkāt ye ye khyātā mahattamaḥ |
te te mahanto gopālāḥ sthānāc chraiṣṭhyādi-vācakaḥ ||17||

rasajñāḥ śrī-vṛndāvanam iti yam āhur bahu-vido
yam etaṃ golokaṃ katipaya-janāḥ prāhur apare |
sita-dvīpaṃ prāhur param api para-vyoma jagadur
navadvīpaḥ so'yam jayati paramāścarya-mahimā ||18||

tasmin vāsam urīcakāra nṛ-harir viśvambharākhyam dadhāt
tac-ceṣṭā-vaśataḥ samasta-mahatām vāso'pi tatrābhavat |
taiḥ sākāṃ mahatī harer anuḡṇākārāpi līlābhavad
yatrāsij jagatām mano'pi paramānandāya magnaṃ yataḥ ||19||

yaḥ satye sita-varṇam ādadhad asau śrī-śukla nāmābhavat
tretāyām makham unmakhākhyā ucito'bhud rakta-varṇam dadhat |
yaḥ śyāmo dadhad āsa varṇakam amuṃ śyāmaṃ yuge dvāpare
so'yam gaura-vidhur vibhāti kalayan nāmāvatāram kalau ||20||

prādur-bhūtāḥ kali-yuge catvāraḥ sampradāyikaḥ |
śrī-brahma-rudra-sanakāḥ pādme yathā smṛtāḥ ||
ataḥ kalau bhaviṣyanti catvāraḥ sampradāyinaḥ |
śrī-brahma-rudra-sanakā vaiṣṇavāḥ kṣīti-pāvanāḥ ||21||

tatra mādhvī sampradāyaḥ prastavād atra likhyate—

paravyomeśvarasyāsīc chiṣyo brahmā jagat-patiḥ ||
tasya śiṣyo nārado'bhūd vyāsas tasyāpa śiṣyatām |
śuko vyāsasya śiṣyatvaṃ prāpto jñānāvarodhatāt ||
tasya śiṣyāḥ praśiṣyās ca bahavo bhūtale sthitāḥ |
vyāsāl labdha-kṛṣṇa-dīkṣo madhvācāryo mahā-yaśaḥ ||
cakre vedān vibhajyāsau saṃhitām śata-dūṣaṇīm |
nirḡṇād brahmaṇo yatra sa-ḡṇasya pariṣkriyā ||
tasya śiṣyo'bhavat padmanābhācāryo mahāśayaḥ |
tasya śiṣyo naraharis tac-chiṣyo mādhvā-dvijah ||

akṣobhyas tasya śiṣyo'bhūt tac-chiṣyo jayatīrthakaḥ |
tasya śiṣyo jñānasindhus tasya śiṣyo mahānidhiḥ ||
vidyānidhis tasya śiṣyo rājendras tasya sevakāḥ |
jayadharmā-munis tasya śiṣyo yad-gaṇa-madhyataḥ ||
śrīmad-viṣṇupurī yas tu bhakti-ratnāvalī-kṛtiḥ |
jayadharmasya śiṣyo'bhūd brāhmaṇaḥ puruṣottamaḥ ||
vyāsa-tīrthas tasya śiṣyo yaś cakre viṣṇu-saṁhitām |
śrīmān lakṣmīpatis tasya śiṣyo bhakti-rasāśrayaḥ ||
tasya śiṣyo mādhavendro yaddharmo'yaṁ pravartitaḥ |
kalpa-vṛkṣasyāvātāro vraja-dhāmani tiṣṭhitaḥ |
prīta-preyo vatsalatojjvalākhyā phala-dhāriṇaḥ ||22||

tasya śiṣyo'bhavac chrīmān īśvarākhyā-purī-yatiḥ ||
kalayāmāsa śṛṅgāraṁ yaḥ śṛṅgāra-phalātmakaḥ ||23||

advaitaḥ kalayāmāsa dāsya-sākhye phale ubhe |
śrīmān raṅgapurī hy eṣa vātsalye yaḥ samāśritaḥ ||24||

īśvarākhyā-purīm gaurā urarīkṛtya gaurave |
jagad āplāvayāmāsa prākṛtāprākṛtātmakam ||25||

svīkṛtya rādhikā bhāva kānti pūrva suduṣkare |
antar-bahī rasāmbodhiḥ śrī-nandanandano'pi san ||26||

ādya vyūho'pi caitanyam aviśad yaḥ pure purā |
vicukṣobha manas tasya dṛṣṭvā gandharva-nartanam ||27||

dvārakā-stho'pi bhagavān aviśat śrī-śacī-sutam |
nānāvātāraḥ sutarām eka-kāla prabhāvataḥ ||28||

yathā śyāmo'viśat kṛṣṇaṁ bhagavantaṁ purā svayam ||29||

yoga-māyā-balād ete tiṣṭhanto'nyatra yadyapi |
tathāpi prāviśan gaure'cintya-lakṣaṇa-lakṣitaḥ ||30||

yathoktaṁ vyāsa-caraṇaiḥ prabhāsa-khaṇḍa-madhyataḥ |
acintyāḥ khalu ye bhāvā na taṁs tarkaṇa yojayet ||31||

raghunāthaṁ pravīśyāpi yathā tiṣṭhati bhārgavaḥ |
evaṁ śrī-nārada-mukhās tiṣṭhanty anyeṣu dhāmasu |
tathaiva prabhunā sārthaṁ divyanti śruti-dehavat ||32||

kintu yad yad bhakta-gaṇā yad-yad-bhāva-vilāsinah |
tat-tad-bhāvānusāreṇa vraje teṣām abhūd gatiḥ ||33||

gaura-candrodaye'dvaitam̐ prati gaura-vaco yathā—

dāsye kecana kecana praṇayinah sakhyaika evobhaye
rādhā-mādhava-naiṣṭhikāḥ katipaye śrī-dvārakādhīsituh |
sakhyādāv ubhayatra kecana pare ye vāvatārāntare
mayy ābaddha-hṛdo'khilān vitanavai vṛndāvanāsaṅginah ||34||
[CCN 10.73]

parjanya nāmā gopāla āsīt kṛṣṇa-pitāmahaḥ |
upendra-miśraḥ san jātaḥ śrī-hatṭe sapta-putravān ||35||

mahāmanyābhidhā gopī vraje yāsīd variyāsī |
kṛṣṇa-pitāmahī saiva nāmnātra kamalāvatī ||36||

purā yaśodā-vrajarāja-nandau
vṛndāvane prema-rasākarau yau |
śacī-jagannātha-purandarābhidhau
babhūvatus tau na ca saṁśayo'tra ||37 ||

amū aviśatām eva devāvaditi-kaśyapau |
śrī-kausalyā-daśarathau tathā śrī-prṣṇi-tat-patī ||38 ||

devakī vasudevau yau pitarau rāma-kṛṣṇayoḥ |
tāv apy amū aviśatām iti jalpanti kecana |
anyathā rāma-mūrteḥ śrī-viśvarūpasya nodbhavaḥ ||39||

rohiṇī vasudevau yau pitarau rāma-kṛṣṇayoḥ |
padmavatī-mukundau tau santau jātau dvijottamau |
śrī-sumitrā-daśarathau tāv apy aviśatām amū ||40||

paurṇamāsī vraje yāsīd govindānanda-kāriṇī |
ācāryaḥ śrīla-govindo gīta-padyādi-kāraḥ ||41||

nāmnāmbikā vraje dhātrī stanya-dātrī sthitā purā |
saiveyam̐ malinī nāmnī śrīvāsa-gr̥hiṇī matā ||42||

ambikāyāḥ svasā yāsīn nāmnā śrīla kilimbikā |
kṛṣṇocchiṣṭam̐ prabhuñjānā seyam̐ nārāyaṇī matā ||43||

purāsīj janako rājā mithilādhipatir mahān |
adhunā vallabhācāryo bhīṣmako'pi ca sammataḥ ||44||

śrī-jānakī rukmiṇī ca lakṣmī nāmnī ca tat-sutā |
caitanya-carite vyaktā lakṣmī-nāmnī ca sā yathā ||45||

sā vallabhācārya-sutā calantī
snātum sakhībhiḥ sura-dīrghikāyām |
lakṣmīr anenaiva kṛtāvatārā
prabhor yayau locana-vartma tatra ||46||

śrī sanātana miśro'yaṁ purā satrājito nṛpaḥ |
viṣṇupriyā jagan-mātā yat-kanyā bhū-svarūpiṇī ||47 ||

uktā prasaṅgāt kalinā śrī-caitanya-vidhūdaye |
bhuvo'mśa-rūpām paramaṁ ca viṣṇupriyām
viditvā pariṇīya kāntām ||48|| ity ādi |

viśvāmitro'pi ghaṭakaḥ śrī-rāmodvaha-karmaṇi |
rukmiṇyā preṣito vipro yaś ca śrī-keśavaṁ prati |
tāvarām vanamālī yat karmaṇācāryatām gataḥ ||49||

yaś ca satrājitā vipraḥ prahito mādhaveṣu |
satyodvāhāya kulakaḥ śrī-kāśīnātha eva saḥ ||50||

kenāvāntarabhedena bhedaṁ kurvanti sātvatāḥ |
satyabhāmā prakāśo'pi jagadānanda-paṇḍitaḥ ||51 ||

mathurāyām yajña sūtraṁ purā kṛṣṇāya yo munīḥ |
dadau sāndīpanīḥ so'bhūd adya keśava bhāratī ||52 ||

purāsīd raghunāthasya yo vaśiṣṭha munir guruḥ |
sa prakāśa-viśeṣeṇa gaṅgādāsa-sudarśanau ||53 ||

vṛṣabhānutayā khyātaḥ purā yo vraja-maṇḍale |
adhunā puṇḍarikākṣo vidyānidhi mahāśayaḥ ||54||

svakīya bhāvam āsādyā rādhā viraha kātaraḥ |
caitanyaḥ puṇḍarikāhvaye tātāvadat svayam ||55||

premanidhitayā khyātim gauro yasmai dadau sukhi |

mādhavendrasya śiṣyatvāt gauravaṁ ca sadākarot ||56||

tat-prakāśa-viśeṣo'pi miśraḥ śrī-mādhavo mataḥ |
ratnāvati tu tat-patnī kīrtidā kīrtitā budhaiḥ ||57||

aṁśāṁśinor abhedena vyūha ādyaḥ śacī-sutaḥ |
baladevo viśvarūpo vyūhaḥ saṅkarṣaṇo mataḥ ||58||

nityānandāvadhūtaś ca prakāśena sa udyate |
gaura-candrodaye dharmam prativākyam kaler yathā ||59||

asyāgrajas tv akṛta dāra-parigrahaḥ san
saṅkarṣaṇaḥ sa bhagavān bhuvi viśvarūpaḥ |
svīyam mahaḥ kila purīśvaram āpayitvā
pūrvam parivrajita eva tirobabhūva iti ||60|| [CCN 1.25]

nityānandāvadhūto maha iti mahitam hanta saṅkarṣaṇo yaḥ iti ca ||61||

yadā śrī-viśvarūpo'yam tirobhūtaḥ sanātanaḥ |
nityānandāvadhūtena militvāpi tadā sthitaḥ ||62||

tato'vadhūto bhagavān balātmā
bhavān sadā vaiṣṇava-varga-madhye |
jajvāla tigmāṁśu-sahasra-tejā
iti bruvan me janako nanarta ||63||

svāṁśena śeṣeṇa ya eṣa śayyā
viṣṇoś ca kṛṣṇasya ca vāsa-bhūṣā |
svāṅgasya bhūṣā-valayādi-rūpair
lilākhyayā veda-nigūḍha-līlām ||64||

śrī vāruṇī revata vaṁśa sambhave
tasya priye dve vasudhā ca jāhnavī |
śrī sūrya dāsasya mahātmanaḥ sute
kakudmī rūpasya ca sārya tejasah ||65||

kecit śrī-vasudhā-devīm kalāv api vivṛṇvate |
anaṅga mañjarīm kecij jāhnavīm ca pracakṣate |
ubhayaṁ tu samīcīnam pūrva nyāyāt satām matam ||66||

saṅkarṣaṇasya yo vyūhaḥ payobdhi-śāyi-nāmakah |
sa eva vīracandro'bhūc caitanyābhinna-vigrahaḥ ||67||

amum prāviśatām kāryāt sajahau niṣaṭholmukau |
mīnaketana-rāmādir vyūhaḥ saṅkarṣaṇo'paraḥ ||68||

viṣṇu-pādodbhavā gaṅgā yāsīt sā nija nāmataḥ |
nityānandātmajā jātā mādhabaḥ śantanur nṛpaḥ ||69||

vyūhas ṛtīyaḥ pradyumnaḥ priya-narma-sakho'bhavat |
cakre līlā-sahāyaṁ yo rādḥā mādhavayor vraje |
śrī caitanyādvaita tanuḥ sa eva raghu-nandanah ||70||

vyūhas tūryo'niruddho yo sa vakreśvara-paṇḍitaḥ |
kṛṣṇāveśaja nṛtyena prabhoḥ sukham ajījanat ||71||

sahasra-gāyakān mahyaṁ dehi tvaṁ karuṇā-maya |
iti caitanya-pade yaḥ uvāca madhuraṁ vacaḥ ||72||

sva-prakāśāvibhedena śaśirekhā tam āviśat |
āvirbhāvo gaura-harer nakula-brahmacāriṇi ||73||

āveśaś ca tathā jñeyo miśre pradyumna-samjñake |
ācāryo bhagavān khañjaḥ kalā gaurasya kathyate ||74||

gopīnāthācārya-nāmnā brahmā jñeyo jagat-patiḥ |
nava-vyūhe tu gaṇito yas tantre tantra-vedibhiḥ ||75||

vraje āveśa-rūpatvād vyūho yo'pi sadāśivaḥ |
sa evādvaita-gosvāmī caitanyābhinna-vigrahaḥ ||76||

yaś ca gopāla-dehaḥ san vraje kṛṣṇasya sannidhau |
nanarta śrī-śiva-tantre bhairavasya vaco yathā ||77||

ekadā kārttike māsi dīpa-yātrā mahotsave |
sa-rāmaḥ saha-gopālaḥ kṛṣṇo nṛtyati yatnavān ||78||

nirīkṣya mad-gurur devo gopa-bhāvābhilāṣavān |
priyeṇa nartitum ārabdhaś cakra-bhramaṇa-līlayā ||79||

śrī-kṛṣṇasya prasādena dvividho'bhūt sadāśivaḥ |
ekas tatra śivaḥ sākṣād anyo gopāla-vigrahaḥ ||80||

mahādevasya mitraṁ yaḥ kuvero guhyakeśvaraḥ |
kuvera-paṇḍitaḥ so'dya janako'sya vidāmbaraḥ ||81||

purā kuveraḥ kailāse siddha-sādhya-niṣevite |
jajāpa paramaṁ mantraṁ śaivam śrī-śiva-vallabhaḥ ||82||

tato dayālur bhagavān varam vṛṇviti so'bravīt |
tadā kuvero varayāmāsa tvaṁ me suto bhava ||83||

prārthitas tena deveśo varadeśo sadāśivaḥ |
janmany antare putraḥ prāpsyāmi putratāṁ tava ||84||

iti prāpya varam kaṣṭam kiyaṁtāṁ kālam āsthitaḥ |
kāryād īśa-vaśāt so'dyādvaitasya janako'bhavat ||85||

yogamāyā bhagavatī gr̥hiṇī tasya sāmpratam |
sītā-rūpeṇāvatīrṇā śrī-nāmnā tat-prakāśataḥ ||86||

tasya putro'cyutānandaḥ kṛṣṇa-caitanya-vallabhaḥ |
śrīmat-paṇḍita-gosvāmi-śiṣyaḥ priya iti śrutam ||87||

yaḥ kārttikeyaḥ prāg āsīd iti jalpanti kecana |
kecid āhū rasa-vido'cyuta-nāmnī tu gopikā ||
ubhayaṁ tu samīcīnaṁ dvayor ekatra saṅgatāt |
kārttikeyaḥ kṛṣṇa-miśras tat-sāmyād iti kecana ||88||

nandinī jaṅgalī jñeyā jayā ca vijayā kramāt ||89||

śrīvāsa-panḍito dhīmān yaḥ purā nārado muniḥ |
parvatākhyo muni-varo ya āsīn nārada-priyaḥ |
sa rāma-panḍitaḥ śrīmāns tat-kaniṣṭha-sahodaraḥ ||90||

murāri gupto hanumān aṅgadaḥ śrī-purandaraḥ |
yaḥ śrī-sugrīva-nāmāsīd govindānanda eva saḥ ||91||

vibhīṣaṇo yaḥ prāg āsīd rāmacandra-purī smṛtaḥ |
uvācāto gaura-harir naitad rāmasya kāraṇam ||
jaṭilā rādhikā-śvaśrūḥ kāryato'viśad eva tam |
ato mahāprabhur bhikṣā-saṅkocādi tato'karot ||92||

ṛcikasya muneḥ putro nāmnā brahmā mahātapāḥ |
prahlādena samaṁ jāto haridāsākhyako'pi san ||93||

murāri-gupta-caraṇaiś caitanya-caritāmṛte |
ukto muni-sutaḥ prātas tulasī-pātram āharan ||94||

adhautam abhiṣaptas taṁ pitā yāvanatām gataḥ |
sa eva haridāsaḥ san jātaḥ parama bhaktimān ||95||

vṛndāvane yaḥ prāg āsann aṇimādy-aṣṭa-siddhayaḥ |
ta evāṣṭau bhakta-rūpā bhūtā gauḍe ca te yathā ||96||

anataś ca sukhānando govindo raghunāthakaḥ |
kṛṣṇānandaḥ keśavaś ca śrī-dāmodara-rāghavau |
pury-upādhi-kramāj jñeyā aṇimādy-aṣṭa-siddhayaḥ ||97||

jāyanteyāḥ sthitā ūrdhva-retasaḥ sama-darśinaḥ |
nava-bhāgavatāḥ pūrvam śrī-bhāgavata-saṁhitāḥ ||98||

pratyūcur janakaṁ te'dya bhūtvā sannyāsinaḥ sadā |
prabhunā gaura-hariṇā viharanti sma te yathā ||99||

śrī-nṛsimhānanda-tīrthaḥ śrī-satyānanda-bhāratī |
śrī-nṛsimha-cidānanda-jagannāthā hi tīrthakāḥ ||100||

tīrthābhido vāsudevaḥ śrī-rāmaḥ puruṣottamaḥ |
garuḍākhyāvadhūtaś ca śrī-gopendrākhyā āśramaḥ ||101||

loke ye nidhayaḥ khyātāḥ padma-śaṅkhādayo nava |
atraiva nidhi-ratnākhyā-garbha-jātāḥ prabhoḥ priyāḥ ||102||

śrī-śrīnidhiś ca śrī-garbhaḥ kavi-ratnaḥ sudhā-nidhiḥ |
vidyā-nidhir guṇa-nidhī ratna-bāhur dvijāgraṇīḥ |
śrīmān ācāryaratnaś ca śrī-ratnākara paṇḍitaḥ ||103||

nīlāmbaras cakravartī gaurasya bhāvi-janma yat |
sabhāyām kathāyamāsa tenāsau garga ucyate ||104||

śrī-śacyā janakatvena sumukho ballavo mataḥ |
patalāyā vraje khyātā jñeyā tasya sa-dharminī ||105||

purāṇānām artha-vettā śrī-devānanda paṇḍitaḥ |
purāṣin nanda-pariṣat-paṇḍito bhāgurir muniḥ ||106||

kāśinātho lokanāthaḥ śrīnātho rāmanāthakaḥ |
catvāro'mī jñānī-bhaktāḥ sanakādyā na saṁśayaḥ ||107||

caturṣv apy eṣu śabdeṣu nātha-śabdasya kīrtanāt |

catuḥ-sanavad evātra catur-nāthā udīritah ||108||

veda-vyāso ya evāsīd dāso vṛndāvano'dhunā |
sakhā yaḥ kusumāpīḍah kāryatas taṁ samāviśat ||109||

bhaṭṭo vallabha nāmābhūc chuko dvaipāyanātmajah ||110||

ācāryaḥ śrī-jagannātho gaṅgā-dāsaḥ prabhu-priyaḥ |
āsīn nidhu-vane prāg yo durvāsā gopikā-priyaḥ ||111||

candraśekhara ācāryaś candro jñeyo vicakṣaṇaiḥ |
śrīmān uddhava-dāso'pi candrāveśāvatārah ||112||

ataś caitanya hariṇā kathito'yaṁ niśāpatiḥ |
śrīmad viśveśvarācāryo yaḥ prāg āsīd divākaraḥ ||113||

viśvakarmā purā yo'bhūd adya bhāskara-ṭhakkuraḥ |
bhikṣako vanamālī yaḥ sudāmāsīd dvijo purā |
dhanam prāpya prabhoḥ saṅge duḥkham matvābhramad yataḥ ||114||

vaikuṅṭhe dvāra-pālau yau jayādya-vijayāntakau |
tāv adya jātau svecchātaḥ śrī-jagannātha-mādhavau ||115||

puṅḍarīkākṣa-kumudau khyātau vaikuṅṭha-maṇḍale |
govinda-garuḍākhyau tau jātau gauḍe prabhoḥ priyau ||116||

garuḍaḥ paṇḍitaḥ so'dya garuḍo yaḥ purā śrutaḥ |
purā yo'krūra-nāmāsīt sa gopīnātha-simhakaḥ |
iti kecit prabhāśante'krūraḥ keśava bhāratī ||117||

purī paramānando ya āsīd uddhavaḥ purā ||
īndradyumno mahārājo jagannāthārcakaḥ purā |
jātaḥ pratāparudraḥ san sama indreṇa so'dhunā ||118||

bhaṭṭācāryaḥ sārvaabhaumaḥ purāsīd gīṣpatir divi ||119||

priya-narma-sakhā kaścid arjunaḥ pāṇḍavo'rjunaḥ |
militvā samabhūd rāmānanda-rāyaḥ prabhoḥ priyaḥ ||120||

ato rādhā-kṛṣṇa-bhakti-prema-tattvādikaṁ kṛtī |
rāmānando gauracandraṁ pratyavarṇayad anvaham ||121||

lalitety āhur eke yat tad ekenānumanyante |
bhavānandaṁ prati prāha gauro yat tvam̐ pṛthā-patiḥ ||122||

gopyārjunīyayā sārdham ekībhāyāpi pāṇḍavaḥ |
arjuno yad rāya-rāmānanda ity āhur uttamāḥ ||123||

arjunīyābhavat tūrṇaṁ arjuno'pi ca pāṇḍavaḥ |
iti pādmottara-khaṇḍe vyaktam eva virājate |
tasmād etat trayam̐ rāmānanda-rāya-mahāśayaḥ ||124||

vraje bhaktāḥ samāsenā kathyante'tha yathā matiḥ ||125||

purā śrīdāma-nāmāsīd abhirāmo'dhunā mahān |
dvātriṁśatā janair eva bāhyaṁ kāṣṭham uvāha yaḥ ||126||

purā sudāma-nāmāsīd adya sundara-ṭhakkuraḥ |
vasudāma-sakhā yaś ca paṇḍitaḥ śrī-dhanañjayaḥ ||127||

subalo yaḥ priya-śreṣṭhaḥ sa gaurīdāsa-paṇḍitaḥ |
kamalākara-pippalāi-nāmnāsīd yo mahābalaḥ ||128||

subāhur yo vraje gopo datta uddhāraṇākhyakaḥ |
maheśa paṇḍitaḥ śrīman mahābāhur vraje sakhā ||129||

stokakṛṣṇaḥ sakhā prāg yo dāsaḥ śrī-puruṣottamaḥ ||130||

sadāśiva-suto nāmnā nāgaraḥ puruṣottamaḥ |
vaidya-varṁśodbhavo nāmnā dāmā yo ballavo vraje ||131||

nāmnārjunaḥ sakhā prāg yo dāsaḥ sa paramēśvaraḥ |
kālaḥ śrī-kṛṣṇa-dāsaḥ sa yo lavaṅgaḥ sakhā vraje ||132||

kholāvecatayā khyātaḥ paṇḍitaḥ śrīdharo dvijaḥ |
āsīd vraje hāsyā-kārī yo nāmnā kusumāsavaḥ ||133||

balarāma-sakhā kaścit prabalo gopa-bālakaḥ |
āsīd vraje purā yo'dya sa halāyudha-ṭhakkuraḥ ||134||

varūthapaḥ sakhā nāmnā kṛṣṇa-candrasya yo vraje |
āsīt sa eva gaurāṅga-vallabho rudra-paṇḍitaḥ ||135||

gandharvo yo vraje gopaḥ kumudānanda-paṇḍitaḥ ||136||

purā vṛndāvane ceṭau sthitau bhṛṅgara-bhaṅgurau |
śrī-kāśīśvara govindau tau jātau prabhu-sevakau ||137||

vṛndāvane sthitau prāg yau bhṛtyau raktaka-patrukau |
gaurāṅga-sevakāv adya haridāsa-br̥hac-chiśū ||138||

payoda-vāridau prāg yau nīra-saṁskāra-kāriṇau |
tāv adya bhṛtyau rāmayir nandayīś ceti viśrutau ||139||

vraje sthitau gāyakau yau madhukaṅṭha madhuvratau |
mukunda vāsudevau tau dattau gaurāṅga gāyakau ||140||

naṭaś candramukhaḥ prāg yaḥ sa kāro makaradhvaḥ ||141||

purāsīd yo vraje nāmnā mṛdaṅgī śrī-sudhākarah |
sa śrī-śaṅkara-ghoṣo'dya dampaha-vādyā-viśāradah ||142||

āsīd vraje candrahāso nartako rasa-kovidah |
so'yaṁ nṛtya-vinodī śrī-jagadīśākhyā-paṇḍitah ||143||

veṇuṁ ca muralīm yo'dhan nāmnā mālādhāro vraje |
so'dhunā vanamālākhyah paṇḍito gaura-vallabhaḥ ||144||

vṛndāvane yau vikhyātau śukau dakṣa-vicakṣaṇau |
tāv adya jātau maj-jyeṣṭhau caitanya-rāma-dāsakau ||145||

adhunā ballavī-vargā ye ye bhūtāḥ prabhu-priyāḥ |
te ta eva prakāśyante yathā-mati yathā-śrutam ||146||

śrī-rādhā prema-rūpā yā purā vṛndāvaneśvarī |
sā śrī-gadādhāro gaura-vallabhaḥ paṇḍitākhyakah ||147||

nirṇītaḥ śrī-svarūpair yo vraja-lakṣmītayā yathā ||148||

purā vṛndāvane lakṣmīḥ śyāmasundara-vallabhā |
sādyā gaura-prema-lakṣmīḥ śrī-gadādhāra-paṇḍitah ||149||

rādhām anugatā yat tal lalitāpy anurādhikā |
ataḥ praviśad eṣā taṁ gaura-candrodaye yathā ||150||

iyam api lalitaiva rādhikālī

na khalu gadādhara eṣa bhū-surendraḥ |
harir ayam athavā svayaiva śaktyā
tirtayam abhūt sā sakhī ca rādhikā ca ||151|| [CCN 3.44]

dhruvānanda-brahmacārī lalitety apare jaguḥ |
sva-prakāśa-vibhedena samīcīnaṁ mataṁ tu tat ||152||

athavā bhagavān gauraḥ svecchayāgātri-rūpatām |
ataḥ śrī-rādhikā-rūpaḥ śrī-gadādhara-pañḍitaḥ ||153||

rādhā-vibhūti-rūpā yā candrakāntiḥ purā sthitā |
sādyā gaurāṅga nikaṭe dāsa-vaṁśa-gadādharaḥ ||154||

pūrṇānandā vraje yāsīd baladeva priyāgraṇīḥ |
sāpi kārya-vaśād eva prāviśataṁ gadādharam ||155||

purā candrāvalī yāsīd vraje kṛṣṇa-priyā parā |
adhunā gauḍa-deśe sā kavirājaḥ sadāśivaḥ ||156||

yasyā vakṣasi suṣvāpa kṛṣṇo vṛndāvane purā |
sā śrī-bhadrādyā gaurāṅga priyaḥ śaṅkara-pañḍitaḥ ||157||

purā śrī-tārakā-pālyau ye sthite vraja-maṇḍale |
te sāmprataṁ jagannātha-śrī-gopālau prabhoḥ priyau ||158||

śaibyā yāsīd vraje caṇḍī sa dāmodara-pañḍitaḥ |
kutaścit kāryato devī prāviśat taṁ sarasvatī ||159||

kalām aśikṣayad rādhām yā viśākhā vraje purā |
sādyā svarūpa gosvāmī tat tad bhāva vilāsavān ||160||

keśa-vinyāsam akarod rādhām citrā vraje purā |
sedanīm kavirājaḥ śrī-vanamālī prabhoḥ priyaḥ ||161||

śrī-rādhā-prāṇa-rūpā yā śrī-campakalatā vraje |
sādyā rāghava-gosvāmī govardhana-kṛta-sthitiḥ |
bhaktiratna-prakāśākhyā-grantho yena vinirmitaḥ ||162||

tuṅgavidyā vraje yāsīt sarva-śāstra-viśāradā |
sā prabodhānanda-yatir gauṛodgāna-sarasvatī ||163||

indulekhā vraje yāsīc chrī-rādhāyāḥ sakhī purā |

kṛṣṇa-dāsa-brahmacārī kṛta-vṛndāvana-sthitiḥ ||164||

raṅgadevī purā yāsīd adya bhaṭṭo gadādharah |
anantācārya gosvāmī yā sudevī purā vraje ||165 ||

śrī-kāśīśvara-gosvāmī śaśirekhā purā vraje |
dhaniṣṭhā bhakṣya-sāmagrīm kṛṣṇāyādād vraje'mitām |
saiva samprati gaurāṅga-priyo rāghava-panḍitaḥ ||166||

guṇamālā vraje yāsīd damayantī tu tat-svasā |
ratnarekhā kṛṣṇadāsaḥ kṛṣṇānandaḥ kalāvatī ||167||

gaurasenī purā nārāyaṇa-vācaspatiḥ kṛtī |
pītāambaras tu kāverī sukeśī makaradhvajah ||168||

mādhavī mādhavācārya indirā jīva-panḍitaḥ ||169||

vraje yāsīt sumadhurā tuṅgavidyā priyā purā |
vidyā-vācaspatir gaura-priyo vraja-jana-priyah ||170||

balabhadrākhyako bhaṭṭācāryah śrī-madhurekṣaṇā |
śrīnātha-miśras citrāṅgī kavicandro manoharā ||171||

vraje nāndīmukhī yāsīt sādya sārāṅga-ṭhakkurah |
prahlādo manyate kaiścin mat-pitrā na sa manyate ||172||

kalakaṅṭhī-sukaṅṭhyau ye vraje gāndharva-nāṭike |
rāmānanda-vasu-satyarājās cāpi yathāyatham ||173||

vraje katyāyanī yāsīd adya śrīkānta-senakah ||174||

vrajādhikāriṇī yāsīd vṛndā-devī tu nāmataḥ |
sā śrī-mukunda-dāso'dya khaṇḍa-vāsaḥ prabhu-priyah ||175||

purā vṛndāvane vīrā dūtī sarvās ca gopikāḥ |
nināya kṛṣṇa nikaram sedānīm janako mama |
vraje bindumatī yāsīd adya sā jānakī mama ||176||

purā madhumatī prāṇa-sakhī vṛndāvane sthitā |
adhunā narahary-ākhyah sarakārah prabhoḥ priyah ||177||

purā prāṇa-sakhī yāsīn nāmnā ratnāvalī vraje |

gopīnāthākhyakācāryo nirmalatvena viśrutah ||178||

vaṁśī kṛṣṇa-priyā yāsīt sā vaṁśīdāsa-ṭhakkurah |179||

śrī-rūpa-mañjarī khyātā yāsīd vṛndāvane purā |
sādyā rūpākhyā-gosvāmī bhūtvā prakāṣatām iyāt ||180||

yā rūpa-mañjarī-preṣṭhā purāsīd rati-mañjarī |
socyate nāma-bhedena lavaṅga-mañjarī budhaiḥ ||181||

sādyā gaurābhinnā-tanuḥ sarvārādhyah sanātanah |
tam eva prāviśat kāryān muni-ratnah sanātanah ||182||

śrīmal-lavaṅga-mañjaryāḥ prakāśatvena viśrutah |
śivānandaś cakravartī kṛta-vṛndāvana-sthitiḥ ||183||

anaṅga-mañjarī yāsīt sādyā gopāla-bhaṭṭakah |
bhaṭṭa-gosvāminam kecid āhuḥ śrī-guṇa-mañjarī ||184||

raghunāthākhyako bhaṭṭah purā yā rāga-mañjarī |
kṛta-śrī-rādhikā-kunḍa-kuṭīra-vasatiḥ sa tu ||185||

dāsa-śrī-raghunāthasya pūrvākhyā rasa-mañjarī |
amum kecid prabhāṣante śrīmatim rati-mañjarīm |
bhānumaty-ākhyayā kecid āhus tam nāma-bhedataḥ ||186||

bhūgarbha ṭhakkurasyāsīt pūrvākhyā prema mañjarī |
lokanāthākhyā gosvāmī śrī lilā mañjarī purā ||187||

kalāvati rasollāsā guṇatuṅgā vraje sthitā |
śrī viśākhā kṛtam gītam gāyanti smādya tā matāḥ |
govinda mādhavānanda-vāsudevā yathākramam ||188||

rāgalekhā-kalākelyau rādhā-dāsyau purā sthite |
te jñeye śikhi-māhātī tat-svasā mādhavī-kramāt ||189||

pulinda-tanayā mallī kālidāso'dhunābhavat ||190||

śuklāmbaro brahmacārī purāsīd yajña-patnikā |
prārthayitvā yad-annam śrī-gaurāṅgo bhuktavān prabhuḥ |
kecid āhur brahmacārī yājñika-brāhmaṇah purā ||191 ||

apare yajña-patnyau śrī jagadīśa hiraṇyakau |
ekādaśyām yayor annam prārthayitvāghasat prabhuh ||192||

mathurāyām purā yāsīt sairandhrī kṛṣṇa-vallabhā |
sādyā nīlācalāvāsaḥ kāśī-miśraḥ prabhoḥ priyaḥ ||193||

malatī candralatikā mañjumedhā varāṅgadā |
ratnāvalī ca kamalā guṇacūḍā sukeśinī ||194||

karpūra-mañjarī śyāma-mañjarī śveta-mañjarī |
vilāsa-mañjarī kāmālekḥā ca mauna-mañjarī ||195||

gandhonmādā rasonmādā candrikā kalabhāṣiṇī |
gopālī hariṇī kālī kalākṣī nitya-mañjarī ||196||

kalakaṇṭhī kurāṅgākṣī candrikā candraśekharā |
yā yāḥ sva-yogya-sevāyām niyuktāḥ santi rādhayā ||197||

gaureṇa tat-priyaiḥ sārḍham dhṛta-puruṣa-vigrahaḥ |
kḥelanti sma svabhāvānusārāt tāḥ kramaśo yathā ||198||

śubhānando dvijo brahmacārī śrīdhara nāmakaḥ |
paramānanda-gupto yat kṛtā kṛṣṇa-stavāvalī ||199||

raghunātho dvijaḥ kaścid gaurāṅgānanya-sevakaḥ |
kaṁsāri-senaḥ sena-śrī-jagannātho mahāśayaḥ ||200||

subuddhi-miśraḥ śrī-harṣo raghu-miśro dvijottamaḥ ||201||

ripavaḥ ṣaṭ-kāma-mukhyā jitā yena vaśīkṛtāḥ |
yathārtha-nāma gaureṇa jītāmitraḥ sa nirmitaḥ ||202||

nirmitā pustikā yena kṛṣṇa-prema-taraṅgiṇī |
śrīmad bhāgavatācāryo gaurāṅgātyanta-vallabhaḥ ||203||

suśīlaḥ paṇḍitaḥ śrīmān jīvaḥ śrī-vallabhātmajaḥ |
vāṇinātha-dvijaś campahaṭṭa-vāsī prabhoḥ priyaḥ ||204||

īśānācārya-kamalau lakṣmīnāthākḥya-paṇḍitaḥ |
gaṅgā mantrī jagannātho māmūpādhir dvijottamaḥ ||205||

śrīkaṇṭhābharaṇopādhir anantaś caṭṭa-vamśajaḥ |

hasti-gopāla-nāmā ca raṅgavāsī ca vallabhaḥ ||206||

hary-ācāryo gaura-saṅgī miśraḥ śrī-nayanas tathā |
kavidatto rāma-dāsaś cirañjīva-sulocanau ||207||

kecin mahantaḥ kecit syur mahantaś copapūrvakāḥ |
ubhayeṣāṃ guṇās tulyās tenāmī gaṇitā mayā ||208||

khaṇḍa-vāsau narahareḥ sahācāryān mahattarau |
gaurāṅgaikānta-śaraṇau cirañjīva-sulocanau ||209||

guror nāma na gr̥hṇītād iti śāstrānusārataḥ |
śrī-śrīnāthasya pūrvākhyā mayā na prakāṭikṛtā ||210||

vyācakāra paripāṭyād yo bhāgavata-saṁhitām |
kumāra-haṭṭe yat kīrtiḥ kṛṣṇadevo virājate ||211||

ye ye mahantaḥ krama-bhaṅga-bhūtās
te me'parādham̐ kṛpayā kṣamantam |
guṇān vinirṇīya satām̐ samastān
brahmeśa-śeṣāḥ kathitum̐ na śaktāḥ ||212||

mīmāṁsakebhyaḥ śaṭha-tarkikebhyo
viśeṣato hetu-ratebhya eva |
gopyaḥ prayatnād rasa-śāstra-vidbhyo
deyaḥ sadā gaura-padāśrayebhyaḥ ||213||

śrī-gaura-gaṇoddeśā dīpikā racitā mayā |
dīpyatām̐ paramānanda-sandoha-bhakta-veśmani ||214||

śake vasu-graha-mite manunaiva yukte
grantho'yam āvirabhavat katamasya ghasrāt |
caitanya-candra-caritāmṛta-magna-cittaiḥ
śodhyaḥ samākalita-gaura-gaṇākhyā eṣaḥ ||215||